

[מrown: הנב' רחל הבר מה' אשת הרב אברהם ישעיהו הבר צצ'ל בפרק יומן מחיו ארוכי המעש]

הקרקרים של מלאן

אני אחוחת פלצחות. התברר לי שסבי אשר מת עוד לפני שנולדתי, היה שומר במחנה השמדה. בכלל לא ידעתי שהיו מחנות השמדה אבל לאחר שקרأتي ואף נסעת לראות עיני, אין בכך מילים. אני לא יכולה להאמין שהיא פעם דבר שכזה! אינני מסוגלת לשאת את המחשבה שהעם שלי, וסבא שלי התנגן במפלצות ובחיתיות שכזו! זה לא נתפס! ברור לי שלעלום לא יוכל לכפר על הפשעים הנוראים של העם שלי, אבל אני כן רוצה לעשות משהו. הם קטלו חיים של יהודים ואני רוצה לתת חיים, משתוקקת לתרום כליה דוקא ליהודי ודוקא בישראל".

הסיפור ריגש והבהיל אותנו. מרגש לשמעו שיש גרמנים שמיכרים בזועות ולא יכולים לסבול אותן, אבל מבחיל לחשוב שנכדה של נאציז תחרום כליה ליהודי. מדוע שתזוכה? "יש צורך בדעת תורה", אמר בעלי, לך איתו את השאלה ועלה להתייעץ בבית גודלי הדור. הפסק היה ברור. אין מניעה לכך, להיפך, הדבר עשוי לגרום לקידוש ד' גדול. ועודין...

להביא תורם מחו"ל זה לא עניין פשוט. "אני לא שולט בשפה האנגלית, לא אוכל לעזרה כמעט בדבר, זה יכול בעיקר על כתפייך ועלול להיות למקרה, את מסכימה?" שואל בעלי. לוקח לי רגע להחליט שאני מוכנה להתגיים למשימה, ועודין, אין לי מושה מה הדבר ידרוש ממני.

צעד ראשון אנחנו פונים למרכז הלאומי להשכלה, מברורים האם להתייחס לפניה של מלאן או לפסול אותה על הסף, בהבנה שהדבר אינו אפשרי. אנו יודעים שאם המרכז ישולל את התרומה לא יוכל להביא את מלאן, וכך בודקים את העניינים קודם כל מоловו. חבל על טרחה זומן אם אין סיכוי. גורמים מוסמכים מהמרכז להשכלה מחליטים לבירור. יש משחו יוצא דופן בפניה. לאחר בזע מעמיק מתබב אישור מהמרכז להשכלה ואנו ממשיכים בתהליך. גברת אברהם, שולחת למלאן רשות בדיקות ראשוניות שעלה לעורך במרכז הרפואי בעיר מגורייה כדי לראות אם היא כשרה בכלל לתרומה.

הרשימה ארוכה והתהליך דורש התמסרות וזמן. ברור לנו שיכשל אני תקבל את הרשימה היא תיקח צעד אחרוניית ותרד מהענין. "זהו, סיימנו עם הקוריוווז?" יהודית ואני מחליפות מבטים

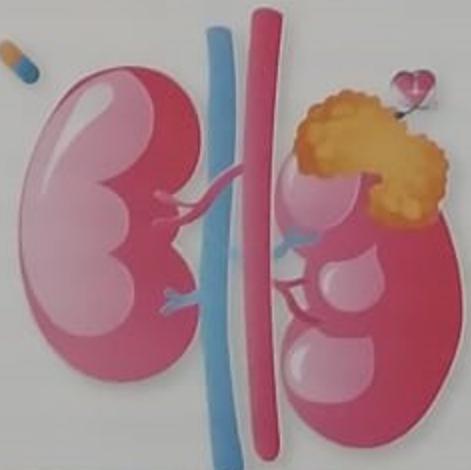
שנת תשע"ד, המשרד הקטן של 'מתנת חיים' שמי מלאני, ילידת דיסלדורף שבגרמניה מתגוררת באמסטרדם, בת ארבעים וארבע, נשואה ואמ לשלושה ילדים. מעוניינת לתרום כליה דוקא ליהודי ודוקא בישראל". אני יושבת מול המחשב, קוראת שוב ושוב את הפניה שנשלחה אלינו במייל בשפה האנגלית, לא עונה. אני לא סתם סקפטית לגבי אמינותה, אני יותר מכך. אנחנו עוסקים בתחום רגש ויש לאנשים מה לומר. לא פעם מת侃לות פניות שאיןן מכובדות ואף משונות ומלגגות. המיל הזה נראה לי עוד אחת מאותן מתייחות. אני לא מшибה. מתעלמת. לא מאשורת אפילו קבלה.

עובדים כמה ימים ושוב, מייל באנגלית נוחת בתיבת הדואר הנכנס. לא הגבham למייל הקודם שלי. שמי מלאני, ילידת דיסלדורף שבגרמניה מתגוררת באמסטרדם, בת ארבעים וארבע, נשואה ואמ לשלושה ילדים. מעוניינת לתרום כליה דוקא ליהודי ודוקא בישראל".

העניין מתחילה להראות חשור, מי זו המלאני הזאת. מה הסיפור שלה? האם מישהו מנסה ליצור מתייחה על חשבונו? מה קורה כאן? חידה...

אני פונה אל בעלי ואנחנו מחליטים לתקשר אל אחת המתנדבות היקירות שלנו - הגברת יהודית אברהם. יהודית הייתה מתורמות הכליה הראשונות של 'מתנת חיים' ולאחר תרומותה, הפכה למתנדבת מסורת ומיחודה. בהיותה דוברת אנגלית, התנדבה לטפל בכל הפניות בשפה האנגלית. "תנסי למשש מי ומה?" אני מבקשת. גברת אברהם מקבלת את המשימה. מבצעת מיד. מרימה צלצל אל המספר המצויר בהודעה. "הלו, אי אם יהודית אברהם פרום מתנת חיים", היא אומרת והשיחה מתחילה להתגלגל. יהודית מנהלת את השיחה מביתה, שומעת את הספר החוזי ביותר ששמע אי פעם. מלאני מספרת לה כך: "אני ילידת גרמניה, אבל מתגוררת בהולנד כבר עשרים שנה. לפני כמה שנים התחلت לחזור את המקורות שלי והתודעת לשואה. אני לא מתחוננת לומר שלא שמעתי על

המלחמה עוד קודם, אבל רק אז התחلت לחזור את הנושא. ואני..."

בטוחות שהסיפור המוחר הזה מאחרינו. זה לא קורה.

רק שלושה ימים עוברים, והגברת שולחת תוצאות של כל הבדיקות. אולטרא סאונד, בדיקות דם הדמויות, אישור פסיכולוגי... רשות ארוכה, מסודרת ומתוקתקת ברמה שלא פגשנו מעולם. יקיים טיפוסית, גרמנית. "מצורפות כאן תוצאות הבדיקות, אש mach אם אפשרו לי לתרום כליה דווקא היהודי ודוקא בישראל", היא כותבת במיל המצורף, לא מפסיקת לנדרן. העניין כבר נשמע רציני. אנו שולחים למלאני רשות בדיקות נוספת, מבקשים שתעביר כמה תהליכיים, מלאני מתתקתקת את כולם. שולחת תוצאות, אנחנו בודקים התאמה מול חוליה בארץ. יש שהוא מרגש ברגע הזה. למלאני סוג דם O שמאפשר לה לתרום לחולים מכל סוגי הדם, ויש לה עוד מעלה - הגנים שלה כל כך שונות שהוא ממש מתאים....

הגנים האנושי נברא בצורה מرتתקת. ככל שהתורם קרובה מבחינה גנטית לנטרם, רבים הסיכויים שתיהיה ביןיהם התאמה. תאום זהה יהיה דומה גנטית יותר מתואם רגיל, ואח יהיה דומה לבן משפחה יותר מדוד או שכן. ככל שהגנים דומה יותר השstral יכול להיקלט ברמה טוביה יותר, אבל מן הצד השני - ככל שהגנים הפוך יותר ניתן לבצע התאמה גם לחולים בעלי נוגדים. מלאני נשאה את המטען הגנטי הכי שונה שיכלנו לחפש בהיותה שייכת לאומה אחרת (הגנים שונים בין האומות, זה מוכח מדעית) ודוקא בגל השוני הזה אנחנו בודקים קודם כל את האפשרות של מלאני מתאימה לחולה שאין אף אחד בארץ שמתאים לו. הראשונה שנבדקת היא אישה צעירה שעברה בעבר השstral והשstral נדחה. בעקבות כך הגוף שלה ייצר מהה אחות נוגדים וכעת אין כמעט סיכוי למצוא לה תורם מתאים. אבל מלאני מגיעה ממוצא כל כך שונה שהיא נמצאת מתאימה. עבר פסח מביא אותנו אל הישורת האחורה. יש התאמה, רוב הבדיקות בוצעו, המרכז להשתלות אישר, החולה רשומה בבית החולים 'בלינסון' - שם תבוצע ההשתלה, עכשווי צריך רק לקחת נשימה עמוקה ולהזמין את מלאני בחיווק רחב להגיע. עבר פסח, בכל הבתים מנקיים במרץ ואני יודעת שם מלאני הגיע עכשווי אנחנו נכנסים לפרוייקט של עשרה שבועות לפחות. אין לה משפחה בישראל, המנטליות שונה כל כך, השפה והתרבות, הכל מנוכר וזה

עבורה, יש עוד רשות בדיקות וועדות שעליה לעבור לפני הניהוה, ולאחר מכן, ההחלמה וההתאוששות. ידעת שמדובר במקרה מתאגרת שדורשת אנרגיות, כוחות וזמן. האם מתאים לי עכשו בערב פסח? ומה עם הניקיונות והחמצץ? תרומה הבאה לידי אל תחמייצנה... מלאני טסה לישראל.

ד' בניסן, היום האחרון ללימודים. אני עוחבת את התלמידות, את האקונומיקה ואת הניקיונות ונוסף עם בעלי לשדה התעופה. המחויה מגוחך. אין לנו מושג איך מלאני נראה, אנחנו צועדים בשדה התעופה כשвидינו שלט שעליו כתוב MELANI, מרגשים כמו פריטים מוצגיה. "איזה נס שאף אחד לא מכיר אותו כאן", אני אומרת לבעלי, חושבת על המראה הסורי-אליסטי משה. התלמידות שלי היו מתחמוגגות מהמחוזה...

אנשים נפלטים מן הטרמינל. אני כולאת את הסקרנות, מנשה לדמיין איך תראה הגברת. עיניים כחולות? מראה ארי בולט? הדמות שמתקרבת אלינו, רחוכה מאוד מזו שדמינו. חצאית ארוכה, שרוללים ארוכים, דומה לבחורה הלומדת בסמינר, מלאני. "אני מגיעה לאיזראל, להולי - לנדי ועלי לכבד את המקום", מסבירה לי בדמעות, כאשר אנחנו יושבות ברכב הדורה. היא בולעת במבטה את הכבשים ואת המראות, מדברת בשקט. הצניעות שלה מרגשת אותי. היא באמת מבקשת לכבד.

"עכשי מתקרב החג של הקרקרים, נכון?" ממשיכה מלאני להזכיר בקיות, ניכר שהכינה שיעורי לקרה הנסעה.

ה חג של הקרקרים? אני מופתעת מעט. כן. אפשר לומר. "אני חייבת לטעום אותם", היא אומרת בתרגשות. אני מחייכת, חושבת על הרוגעלעך ועל עוגת הגבינה שהכנתי לה בחדר ששכרנו עבורה ברמת אפעל. "בפסח עצמו עדייף שתקני לה מצות", אומר אחר כך בעלי, לוקח בחשבון שהיא מתארחת בחדר הנמצא בבעלות יהודית.

וכך, בחג הפסח (שעוד נגיע אליו במהלך הסיפור ובכל זאת בגל הזיקה לחג אני מרשה לעצמי להקדים את המאוחר), יושבת מלאני ואוכלת מצות שאנו קונים לה טבולות בממרא חומוס אותו היא קונה לעצמה. מלני מתלהבת מון התפריט. כשהטיסע הביתה, היא אומרת לי, תיקח אותה גם מצות וגם חומוס, מעולם לא טעמה אוכל טעם כזה בהולנד.